

ΝΕΑ ΣΥΝΟΡΑ
Α.Α. ΛΙΒΑΝΗ

Ελληνισμός

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Κ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο Αλβανικός Εθνικισμός και ο Οικουμενικός Ελληνισμός

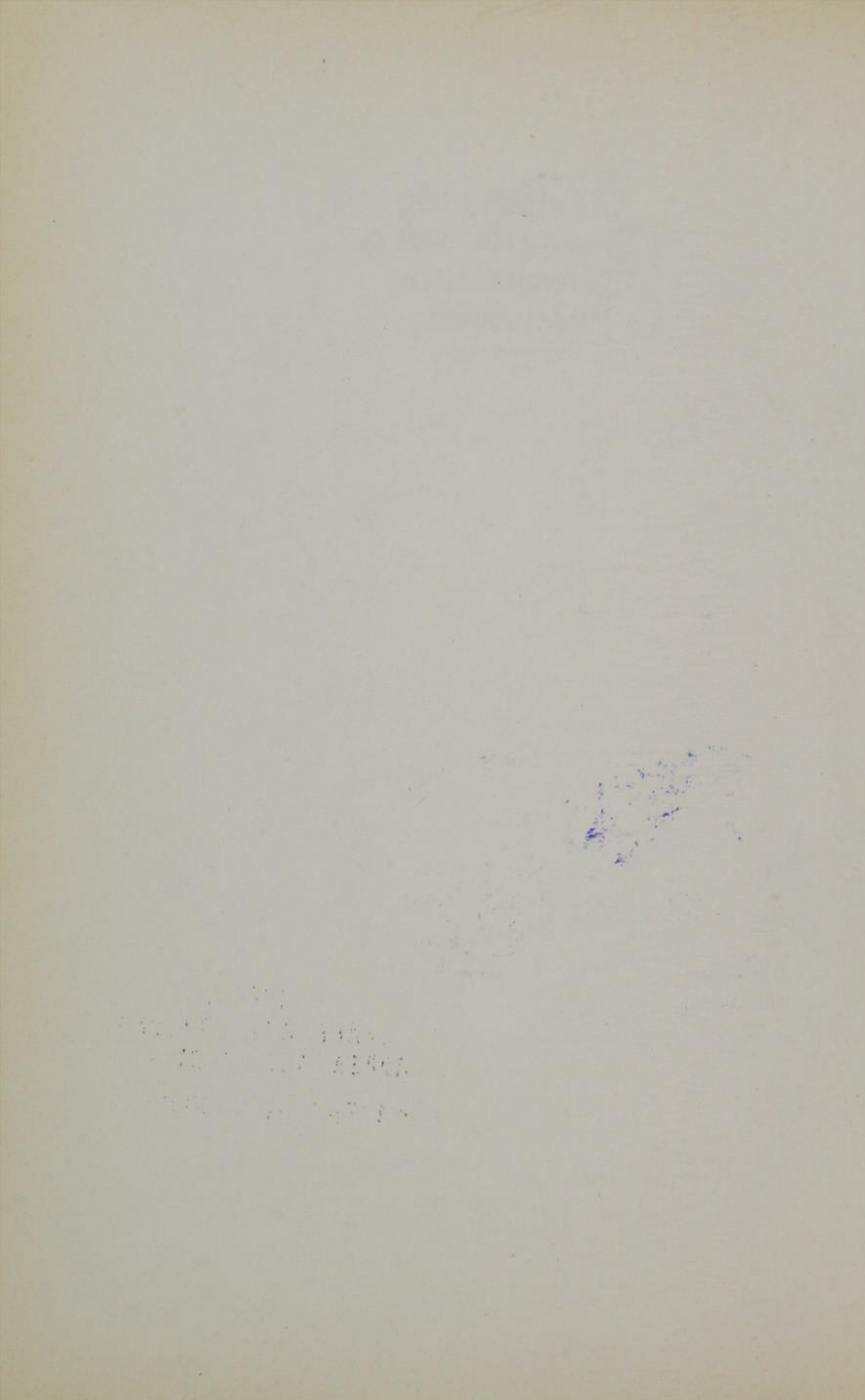
«ΑΠΕΙΡΟΣ» ΧΩΡΑ

2/3

**Ο Αλβανικός
Εθνικισμός και ο
Οικουμενικός
Ελληνισμός**

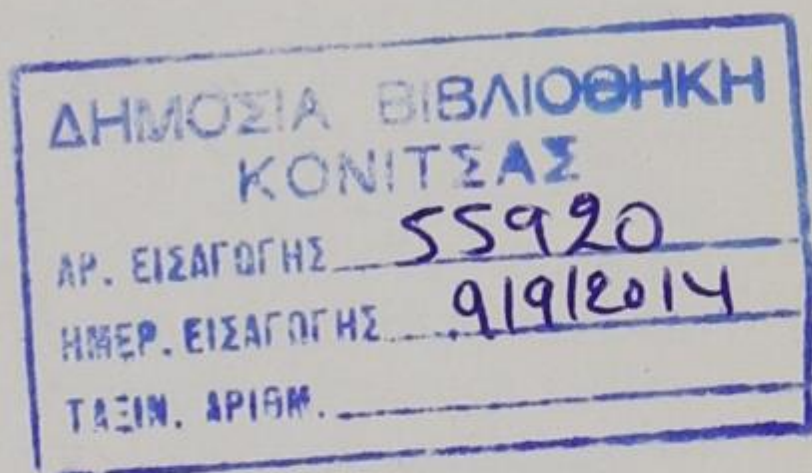
«ΑΠΕΙΡΟΣ» ΧΩΡΑ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Κ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο Αλβανικός Εθνικισμός και ο Οικουμενικός Ελληνισμός

«ΑΠΕΙΡΟΣ» ΧΩΡΑ

* ΣΥΛΛΟΓΗ *
ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΠΡΙΩΝΗ
ΔΩΡΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΛΛΟΓΟ
ΚΑΣΤΑΝΙΑΝΗΣ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΝΕΑ ΣΥΝΟΡΑ» - Α. Α. ΛΙΒΑΝΗ
ΑΘΗΝΑ 1992

Τίτλος: «ΑΠΕΙΡΟΣ» ΧΩΡΑ
Συγγραφέας: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
Επιμέλεια: ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΧΑΤΖΗΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ
Εξώφυλλο: ΚΩΣΤΑΣ ΖΑΧΑΡΑΚΗΣ
Στοιχειοθεσία: LEXIGRAM
Μοντάζ: ΤΟΞΟ Ο.Ε.

Copyright © 1992
ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΝΕΑ ΣΥΝΟΡΑ» - Α.Α. ΛΙΒΑΝΗ & ΣΙΑ Ε.Ε.,
Σόλωνος 94, Αθήνα. Τηλ. 3600398
ISBN 960-236-231-6

ΠΡΟΛΟΓΟΣ στη Β' ΕΚΔΟΣΗ

Η δεύτερη έκδοση αυτού του βιβλίου, μέσα σε λίγους μόνο μήνες, πιστοποιεί το ενδιαφέρον και την ανταπόκριση του αναγνωστικού κοινού. Την καλή αυτή υποδοχή δε θα σπεύδαμε να τη θεωρήσουμε και αποδοχή, αν τα ραγδαία γεγονότα, που μεσολάβησαν στο σύντομο διάστημα ανάμεσα στις δύο εκδόσεις, δε δικαίωναν και επαλήθευαν με τραγικά πανηγυρικό τρόπο τις θέσεις και τις εκτιμήσεις μας.

Έτσι, λοιπόν, οι αλληπάλληλες εκρήξεις του ενεργού ηφαιστείου στο χώρο της πρώην Γιουγκοσλαβίας, τα γεγονότα στο Κόσσοβο, οι αυτονομιστικές κινήσεις στο αλβανόφωνο Τέτοβο των Σκοπίων, αλλά και οι ανιστόρητες διακηρύξεις των Αλβανών ηγετών για Τσαμουριά και αλβανική μειονότητα στην Ελλάδα τι άλλο αποτελούν, παρά προεκτάσεις και επαναβεβαιώσεις όσων υποστηρίξαμε για τον αλβανικό μεγαλοϊδεατισμό.

Και θα πρέπει ίσως εμφαντικά να τονιστεί ότι πρόκειται για έναν εθνικισμό έξωθεν υποκινούμενο, υποδαυλιζόμενο και προκατασκευασμένο. Όχι όμως και λιγότερο υπαρκτό και επικίνδυνο. Αντίθετα, μάλιστα, αφού επενδύεται με σκοτεινά συμφέροντα και υποκρύπτει άνομες βλέψεις.

Απέναντι σ' αυτόν ακριβώς τον εισαγόμενο σοβινισμό, η χώρα μας έχει να αντιτάξει το γένος και το σθένος ενός οικουμενικού πολιτισμού που σφυρηλατήθηκε μέσα στους αιώνες.

Ένα βιβλίο γράφεται μια φορά μονάχα. Η Ιστορία

γράφεται στο διηνεκές. Σημασία έχει πότε διαβάζεται.
Γι' αυτό δεν έχει σημασία αν είναι επίκαιρο ένα βιβλίο
Ιστορίας. Σημασία έχει να μην είναι άκαιρο. Κι ελπίζω
τούτο το μικρό πόνημα να ήρθε στην ώρα του.

Αλέκος Παπαδόπουλος
Σεπτέμβριος 1992

Στη μνήμη του πατέρα μου,
Κώστα Παπαδόπουλου, που πρώτος συντόνισε
τους χτύπους της καρδιάς μου στον παλμό της
ηπειρωτικής γης, και στη μνήμη του Χρήστου
Παπασταύρου, του οποίου η έκφραση της αγάπης
του για τον τόπο μας θέρμανε τις σκέψεις που
ψελλίζω στις σελίδες που ακολουθούν.

Λίγα λόγια του συγγραφέα

«Άπειρος», η Ήπειρος του Πινδάρου, είναι η τραχιά σάρκα της ελληνικής γης και το καρπερό χωράφι του ελληνικού πνεύματος. Είναι ο αχός και ο στεναγμός που φέρνει το βουνίσιο αγέρι μέσα από τα έγκατα της ιστορίας. (Κει έλαχε και ο δικός μου κλήρος —παροχή προγονική).

«Άπειρος» είναι ολάκερη η ελληνική πατρίδα. Αιώνια ερωμένη των Θεών. Μήτρα, φύτρα και γεννήτρα του πολιτισμού. Μάνα με θυγατέρες ακριβές, τις Μούσες, τη Δημοκρατία, τη Φιλοσοφία.

«Άπειρος» είναι η χώρα απ' όπου ο άνθρωπος ξεκίνησε ταξιδευτής και στρατοκόπος τη συναρπαστική του περιπλάνηση μέσα σε τόπους, σε αιώνες και ιδέες.

Ειλικρινά αμφιβάλλω, αν αρκούν τα λίγα ετούτα να συνοψίσουν όσα μπορεί ένας τίτλος να σημαίνει. Κι ακόμα περισσότερο αμφιβάλλω, αν όσα ακολουθούν αρκούν για να τον δικαιώσουν.

Όμως χρωστάω, θαρρώ, κάποιες ακόμα εξηγήσεις, που 'χουν να κάνουν με το έργο αυτό και τις προθέσεις τις δικές μου. Κι αυτό, γιατί πιστεύω πως όποιος κάνει την αποκοτιά δημόσια να πει τους στοχασμούς του, πρωταρχικό του χρέος είναι να κοιτά κατάματα το συνομιλητή του.

Το ερώτημα, λοιπόν, κι η δυσκολία είναι πόσο τον αναγνώστη υπολογίζεις, δίχως να τον κολακεύεις. Πόσο το θέμα σου γνωρίζεις, χωρίς να λησμονάς την άγνοιά σου. Πόσο την αλήθεια φανερώνεις, χωρίς να κρύβεις

και το ψέμα. Κι ακόμα, πόσο κατέχεις την αυτογνωσία, χωρίς να σε κατέχει η έπαρση.

Τότε μονάχα, ως «δότης ιλαρός» την ταπεινή σου καταθέτεις εισφορά, προσμένοντας την κρίση σαν αντίδωρο. Όχι σαν τιμωρία.

Ας γίνει αποξαρχής, λοιπόν, ξεκάθαρο πως όλη μου η έγνοια είναι μην κι απ' ανημποριά δική μου δεν γίνει φανερός ο λόγος και ο στόχος αυτής μου της προσπάθειας. Γι' αυτό με τρόπο οικείο και προσωπικό, λυχνάρι ανάφτω ετούτες τις κουβέντες μου, πάνω στα χνάρια και τα μονοπάτια που εγώ ακολούθησα να φτάσω στο σκοπό μου.

Υστερα, ας διαλέξει ο αναγνώστης το δικό του δρόμο.

Σε καιρούς που διακυβεύεται η εδαφική μας αρτιμέλεια, που διεκδικούνται και λεηλατούνται οι ιστορικές μας μνήμες, που ο ελληνισμός πληγώνεται, έργα σαν και τούτο είναι, ελπίζω, χρήσιμα. Κι ίσως δεν θα 'βρισκα κουράγιο να αρθρώσω το δικό μου λόγο για θέμα τόσο αψηλό, αν είχα άλλον τρόπο ν' αλαφρώσω το χρέος, να μερέψω τον πόνο, να γλυκάνω το νόστο για την Ελλάδα. Εκείνον το συλλογικό καημό, που όμως καθένας μας στη ράχη του τον φέρνει σαν τον προσωπικό σταυρό του. Την ατομική ευθύνη και οδύνη, που έρχεται από τα βάθη των καιρών. Κι ακόμη τ' ολοδικό σου όνειρο, που αφήνεις λεύτερο κι ασύδοτο. Σαν το παιδί που, όταν υψώσει το χαρταετό στον ουρανό, το σπάγκο αφήνει και κρύβει ύστερα τα μάτια του, να μην τον βλέπει να γκρεμίζεται.

Δεν γράφω ιστορία, κι ας ανασκαλεύω τα κιτάπια της. Ούτε μελέτη κάνω με σύστημα και μέθοδο, κι ας κόπιασα και για στοιχεία και για ντοκουμέντα. Ούτε για δόγματα και θέσεις και απόψεις κάνω λόγο, κι ας ξεθαρρεύουν πότε πότε κάποιες γνώμες μου. Μαγείες και σοφίες δεν γνωρίζω, κι ας αποθέτω εδώ και κει και κανένα

στοχασμό. Σίγουρα δεν «πουλάω» πατριωτισμό και εθνικοφροσύνη, κι ας κρύβω την ασυμμάζευτη λαχτάρα μου.

Τίποτα απ' όλα αυτά δεν είναι τούτο το βιβλίο (έστω κι αν είναι κάτι απ' όλα). Μακάρι επιστήμονες και ειδικοί ν' αδράξουν τέτοια θέματα. Να τ' αναλύσουν, να τα φωτίσουν. Να πλουτίσουν από της γνώσης το περίσσευμα ό,τι εμείς δροσίζουμε από της καρδιάς το υστέρημα.

Μοιάζει κάπως παράδοξο, κι όμως δεν είναι, πώς το βιβλίο αυτό λέει τόσα για την Αλβανία κι όμως για θέμα του έχει την Ελλάδα. Κι ακόμα ελάχιστα μιλά για την ιστορία της Αλβανίας, παρά ιστορεί τον εθνικισμό των Αλβανών. Και τούτο έχει το λόγο του, αφού κάθε στρεβλός, τυφλός κι ανόητος εθνικισμός κάνει την ιστορία ιστόρημα, το μύθο μύθευμα και το λόγο λόγια.

Κι ακόμα πιο παράδοξο είναι πως ενώ κάποιοι λόγιοι Αλβανοί σκόπιμα προσπαθήσανε να βλάψουν την Ελλάδα, κάποιοι δικοί μας λόγιοι, δίχως να θέλουν, τα κατάφεραν να την βλάψουν. Εκείνοι παραχάραξαν την ιστορία μας, οι άλλοι την καπηλεύτηκαν. Εκείνοι έγραψαν την ιστορία λάθος, οι άλλοι έπραξαν ιστορικό λάθος.

Φαίνεται πως το 'χει η μοίρα μας να υπερασπίζουμε τούτο τον τόπο από τους εχθρούς μας, για να μπορούμε να τον ρημάζουμε μονάχοι μας.

Αλέκος Παπαδόπουλος
Αθήνα, Μάρτιος 1992

ΑΠΟΔΑΤ/ΚΕ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ

ΤΟΥ ΑΛΒΑΝΙΚΟΥ ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Οι αλβανικές διεκδικήσεις κατά της Ελλάδος

Στο πλαίσιο της οργανωμένης προσπάθειας για την αναβίωση ή καλύτερα τη δημιουργία εθνικής αλβανικής συνείδησης, οι εκπρόσωποι της αλβανικής Αναγέννησης (1850-1913) ανέλαβαν παράλληλη εκστρατεία διαφώτισης της ευρωπαϊκής κοινής γνώμης για τα «εθνικά δίκαια» των Αλβανών, επιδιώκοντας και ελπίζοντας ότι με αφορμή τη διαφαινόμενη διάλυση της οθωμανικής αυτοκρατορίας με το τέλος του ρωσοτουρκικού πολέμου το υπό σύσταση νέο αλβανικό κράτος θα εκτεινόταν σε περιοχές των Βαλκανίων, τις οποίες οι Αλβανοί της εποχής εκείνης προσδιόριζαν ως «εθνικό τους χώρο».

Οι συστηματικές προσπάθειες, στην κατεύθυνση αυτή, του αλβανικού πολιτικού και πολιτιστικού κινήματος της αλβανικής Αναγέννησης θα αναλυθούν σε επόμενο κεφάλαιο.

Στο σημείο όμως αυτό θα παρατεθούν αυτούσιες οι απόψεις και ισχυρισμοί των Αλβανών εθνικιστών σε σχέση με την Ήπειρο και τις διεκδικήσεις τους εις βάρος της Ελλάδος, όπως τις προβάλλουν σε ευρωπαϊκό επίπεδο στο δεύτερο μισό του δέκατου ένατου αιώνα.

Οι αλβανικοί ισχυρισμοί για την Ήπειρο

Α) Την 7η Απριλίου 1878 δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «Βασιρέτ» της Κων/λης διπλωματική ανταπόκριση με την υπογραφή «ο βουλευτής των Ιωαννίνων Αβδούλ».

Ο Αβδούλ βέης Φράσερι, ενεργώντας δήθεν για λογαριασμό όλων των συμπολιτών του, Αλβανός το γένος και μωαμεθανός το θρήσκευμα, επιχειρεί να «διδάξει» μεν τους ομοθρήσκους του, να «φωτίσει» δε και όλο τον κόσμο κάνοντας έκκληση προς την Ευρώπη. Έτσι ισχυρίζεται ότι όλοι οι κάτοικοι της Ηπείρου, πλην εκείνων της Άρτας, «...λαλούσιν πάντες την αλβανικήν γλώσσαν», επομένως, ισχυρίζεται ο Φράσερι, πρέπει «να συσταθεί μέγα κράτος ισχυρόν αλβανικόν, υπό την αιγίδα των βέηδων».

Η Αλβανία —κατ' αυτόν— γεωγραφικά εκτείνεται κατά μήκος μεν μέχρι των ορίων Δαλματίας, Μαυροβουνίου, Βοσνίας και Σερβίας, ανατολικά δε περιλαμβάνει τις επαρχίες Βράνιας, Κιουπρού Περλεπέ, Βιτωλίων και Καστοριάς, νοτίως δε κατέρχεται μέχρι τον Αμβρακικό κόλπο και την ελληνική μεθόριο.

Κατοικείται από δύο εκατομμύρια και πλέον, από τους οποίους τα μεν δύο τρίτα είναι μουσουλμάνοι και οι υπόλοιποι χριστιανοί. Φυλετικά διακρίνονται στους Γκέγκηδες, που κατοικούν στα βόρεια, και στους Τόσκηδες, στο νότιο μέρος της Αλβανίας. Σε μερικά μέρη προς τη Βουλγαρία καθομιλουμένη γλώσσα είναι η βουλγαρική, σε μερικά δε μεσόγεια κοντά στην ελληνική μεθόριο όλοι είναι γεωργοί (ζευγίτες) που μιλούν την ελληνική, όλοι οι άλλοι την αλβανική και ανήκαν πάντοτε στο αλβανικό γένος.

Σύμφωνα με την ιστορία —συνεχίζει ο Αβδούλ Φράσερι— οι Έλληνες κατοικούσαν τη σημερινή Ελλάδα, (σ.σ. εννοεί την Ελλάδα του 1878), τη Θεσσαλία, τα παράλια και τα νησιά, στην Αλβανία δε και στα ενδότερα της Μακεδονίας πουθενά δεν υπήρχαν Έλληνες· οι

Βούλγαροι και Σλάβοι μετανάστευσαν στην Τουρκία κατά τον έβδομο αιώνα.

Οι Πελασγοί κατοικούσαν στην Αλβανία, στη Μακεδονία, στη Δυτική Βουλγαρία, στο Μαυροβούνιο, στη Βοσνία και στη Δαλματία μέχρι την Τεργέστη. Των Πελασγών λοιπόν είναι απόγονοι οι Αλβανοί, των οποίων και τη γλώσσα μιλούν και τα ήθη και τα έθιμα διατηρούν μέχρι και σήμερα. Πολλά μέρη της αλβανικής χώρας άρπαξαν οι Σλάβοι, οι Έλληνες και οι Αυστριακοί. Είκοσι πέντε χιλιάδες (25.000) Αλβανοί ζουν στο Μαυροβούνιο, άλλοι τόσοι στη Δαλματία (Αυστρία). Ήδη θρυλείται, συνεχίζει, ότι πρόκειται να προσαρτηθεί μέγα μέρος στο Μαυροβούνιο μέχρι του Βογιάννα καθώς και η Νομαρχία Νίσσης με τη Βράνια και την περιοχή της που συνορεύει με τη Σερβία. Μεγάλο δε μέρος της στην υπό ίδρυση νέα βουλγαρική ηγεμονία. Σημειώνει δε ακόμα ο βουλευτής Αβδούλ ότι η Ήπειρος δεν είναι τίποτε άλλο παρά η «εσχατιά της Αλβανίας», δηλαδή η χώρα κυρίως των Τόσκηδων, που περιλαμβάνει τις διοικήσεις Ιωαννίνων, Πρεβέζης, Αργυροκάστρου και Βερατίου, που κατοικούνται από Τόσκηδες. Σε όλους αυτούς τους τόπους, με εξαίρεση την Άρτα και τα Γρεβενά, *όλοι οι κάτοικοι μιλούν την αλβανική!*...

Στη συνέχεια ο Φράσερι στο άρθρο αυτό μνημονεύει τα κατορθώματα των Αλβανών, ελπίζει δε ότι η Ευρώπη δεν θα παραδώσει την Ήπειρο στην Ελλάδα, με την οποία η Αλβανία δεν έχει καμία συγγένεια. Διαφορετικά οι κατοικούντες στους Ηπειρωτικούς τόπους και το Μαυροβούνιο, τη Σερβία, τη Βουλγαρία και τη Δαλματία θα ξεσηκωθούν με μια φωνή για να μην απολέσουν τα πολιτικά και εθνικά τους δικαιώματα με το να αφεθούν στην αιχμαλωσία και την εκδίκηση «αλλότριων φυλών».

Β) Την 18η Μαΐου 1878 καταχωρήθηκαν στην εφημερίδα «*Messenger de Wien*» με τον τίτλο «Αλβανία» δύο ανταποκρίσεις από τα Γιάννενα με ημερομηνία 12 και

19 Απριλίου, ανώνυμες. Στην αρχή ο άγνωστος αρθρογράφος πλέκει το εγκώμιο της εφημερίδας, διότι αυτή —λέει— υποστηρίζει τα δικαιώματα των εθνοτήτων της Ανατολής *sine ira e studio*. Μετά με τρόπο δογματικό αποφαίνεται: Η ιστορία της «Ευρωπαϊκής Τουρκίας» κατά τους αρχαίους χρόνους αποδεικνύει σαφώς ότι οι πρώτοι κάτοικοι της Ιλλυρικής Χερσονήσου ήταν οι Αλβανοί, οι οποίοι δεν ήταν τίποτε άλλο παρά οι αρχαίοι Ιλλυριοί, που κατοικούσαν όχι μόνο στις δυτικές χώρες της Χερσονήσου, από την Ελλάδα μέχρι τον κόλπο της Τεργέστης, αλλά, πιθανώς, και στη Μακεδονία και τη Μοισία, με άλλα λόγια στο μεγαλύτερο μέρος της Χερσονήσου. Η ιστορία κάνει μνεία του μυθολογικού έθνους των Πελασγών, το οποίο ιστορικοί πίστευαν ότι, όταν αφανίστηκε από τη γη, άφησε μόνο ίχνη στην ελληνική και λατινική γλώσσα. Αυτοί όμως οι ιστορικοί «πλάνην επλανήθησαν», ισχυρίζεται ο αρθρογράφος, διότι οι Πελασγοί υπάρχουν ακόμα και είναι το αλβανικό έθνος, με τη γλώσσα τα ήθη και τα έθιμά τους και ακόμα την αρχαία περιβολή!...

Ο πατέρας της ιστορίας, συνεχίζει ο αρθρογράφος της εφημερίδας της Βιέννης, λέει ότι τα περισσότερα ονόματα των θεών του Ολύμπου ανήκουν στην πελασγική γλώσσα. Αυτά τα ονόματα συναντάμε και σήμερα στην αλβανική γλώσσα όπως π.χ. *deti* = θάλασσα, *Θέτις* δε ήταν η θεά της θάλασσας, *Afrodhiti* = Αφροδίτη, που σημαίνει στα αλβανικά «πλησίον της μέρας». Οι Έλληνες, κατά τον ανώνυμο αρθρογράφο, ισχυρίζονται ότι η αλβανική γλώσσα είναι διάλεκτος της ελληνικής και ότι οι Αλβανοί είναι αυτόχρημα Έλληνες, αλλά εάν οι Έλληνες καταδέχονταν να σπουδάσουν την αλβανική γλώσσα, ευχερώς θα εννοούσαν, όπως έκαναν οι σοφοί της Γερμανίας, της Γαλλίας και της Αγγλίας, ότι η αλβανική γλώσσα δεν είναι κλάδος της ελληνικής αλλά απεναντίας «...το στέλεχος, εξ ου και εφύτρωσαν αι δύο κάλλισται γλώσσαι, η ελληνική και η λατινική...»

Οι Αλβανοί δεν είναι Έλληνες, είναι μείγμα από αρχαίους Αλβανούς, δηλαδή Πελασγούς, και κάποιου ξένου λαού που καλείται ελληνικός, συνεχίζει η ανταπόκριση.

Με υπερηφάνεια ανακαλύπτουν οι Αλβανοί στη γλώσσα, τα ήθη και τα έθιμά τους ομοιότητα με τα ελληνικά και τη γλώσσα του Ομήρου και του Ησιόδου, όχι όμως και με τη γλώσσα των σημερινών Ελλήνων· αλλά η ομοιότητα αυτή είναι μεγαλύτερη ως προς τους Λατίνους, άρα δεν μπορεί το αλβανικό έθνος να θεωρηθεί ως κλάδος του ελληνικού, αλλά ως έθνος ιδιαίτερο, το αρχαιότερο από τα ευρωπαϊκά και η μητέρα των Ελλήνων και των Λατίνων! Η αρχαία ιστορία, συνεχίζει το δημοσίευμα, θαυμάζει την αρετή και τη γενναιότητα των Αλβανών υπό το κράτος του ένδοξου βασιλιά τους Πύρρου.

Ο Μέγας Αλέξανδρος είναι Αλβανός (!) γιατί η μητέρα του ήταν πριγκίπισσα από την Αλβανία· επίσης ο Φίλιππος ήταν Αλβανός! Ο Μέγας Αλέξανδρος οφείλει τις κολοσσιαίες κατακτήσεις του στα αλβανικά όπλα! Τα ηρωικά κατορθώματα του Σκεντέρμπεη και των άλλων Αλβανών κατά των κατακτητών Τούρκων, που κατέπληξαν την Ευρώπη, είναι πασίγνωστα. Πάνω από δέκα Αλβανοί ανεβιβάσθησαν στη μεγάλη Βεζιρία. Η σημερινή Αλβανία, συνεχίζει το δημοσίευμα, συνορεύει προς βορράν με το Μαυροβούνιο, τη Βοσνία και τη Σερβία, ανατολικά με το Λιάσκοβο μέχρι Βιτωλίων, με τους Βούλγαρους και τους Τούρκους της Ρούμελης, νότια με τους Έλληνες της Μακεδονίας, της Θεσσαλίας και ενός μέρους της Ηπείρου, (οι περιοχές Τζουμέρκων, Ρατοβιζίου και Καλαρρυτών είναι οι μόνες που δεν κατοικούνται από Αλβανούς).

Από τους 1.750.000 Αλβανούς κατοίκους της χώρας αυτής, οι 150.000 είναι Σλάβοι Βούλγαροι που κατοικούν γύρω από την Πριστίνα και Αχρίδα και μερικές χιλιάδες Έλληνες γύρω από τα Γιάννενα, το Δέλβινο

και τους Φιλιάτες. Και οι Σλάβοι και οι Έλληνες είναι μετανάστες ή, εάν τους κρίνουμε φυσιογνωμικά, είναι Αλβανοί εκχριστιανισθέντες λόγω του Ευαγγελίου σε Σλάβους και Έλληνες, οι οποίοι αποδέχθηκαν τη γλώσσα στην οποία είναι γραμμένο το Ευαγγέλιο.

Αυτά αναφέρονταν στο δημοσίευμα, στη βιεννέζικη εφημερίδα, του ανώνυμου ανταποκριτή από τα Γιάννενα.

Γ) Την ίδια εποχή ένα τρίτο δημοσίευμα εμφανίσθηκε στο τεύχος 879 της «Κλειούς» με τίτλο «Ο Ελληνισμός παρά τοις Αλβανοίς», που υπέγραφε κάποιος Αλβανός της Τεργέστης με κάπως υψηλότερη μόρφωση από τους προηγούμενους. Σ' αυτό κατηγορούνται οι Έλληνες αρθρογράφοι και ανταποκριτές που δημοσίευαν κείμενα στην «Κλειώ», (σύγγραμμα-περιοδικό που εξέδιδε στη Λειψία ο Π.Δ. Ζυγούρης μέχρι το 1890 και κυκλοφορούσε στα Γιάννενα και σε όλη την Ήπειρο), ότι «κάθε αισχρό, φαύλο, αχρείο και αντιχριστιανικό προσάπτουν στο όνομα του Αλβανού και του Γκέκα». Ο υπογράφων το δημοσίευμα ισχυρίζεται σ' αυτό ότι διαπράττουν έτσι μέγα αδίκημα και βλάπτουν την πατρίδα τους, καταρώμενοι και προπηλακίζοντες αδιακρίτως μια φυλή εκ των συγγενεστάτων τους, η οποία δεν προσέφερε και λίγες υπηρεσίες στην Ελλάδα. Αναρωτιέται εν συνεχεία ο ανταποκριτής «τις άλλος υπέρ ταύτης επί τρία έτη όλα εκινδύνευσε και επολέμησεν ή ο Αλβανός στο γένος Αλή Πασάς;.....» Μήπως —συνεχίζει το δημοσίευμα— δεν ανέγραψαν διά του ιδίου αίματος τις ενδοξότερες της ελληνικής ιστορίας δέλτους οι Βοτσαραίοι, οι Τζαβελλαίοι, οι Καραϊσκάκαι; Τον στόλον μήπως δεν κινούν καθ' ολοκληρίαν οι Αλβανοί;»

Με όλα τα παραπάνω ο ελληνομαθής Αλβανός της Τεργέστης ακολουθεί τους δύο προηγούμενους, Αβδούλ Φράσερι και τον άγνωστο εξ Ιωαννίνων ανταποκριτή. Οι τρεις αυτοί φαίνεται ότι αποτελούσαν μια ενιαία ομάδα με κοινό καθοδηγητικό κέντρο κατά τη διάρκεια της αλβανικής Αναγέννησης. Έτσι και αυτός

υπολαμβάνει την Ήπειρο ως Αλβανία, τους δε Ηπειρώτες «οπαδούς του Αετού» του Ζότι. Του Δωδωναίου Διός-Σκιπιτάρ —σκίπεα. Σε άλλο σημείο του άρθρου ισχυρίζεται ο αρθρογράφος ότι «για τον αριθμό των κατοίκων δεν μπορούμε να πούμε τίποτε, γιατί η τουρκική κυβέρνηση δεν μεριμνούσε για την απογραφή τους, μπορεί όμως να πει κανείς ότι ανέρχονται σε 2,5 εκατομμύρια. Οι Αλβανοί είναι λαός γενναίος, υπερήφανος, πεποιθής εκ τας ίδιας αυτών δυνάμεις και ανέκαθεν αντιστάς εις ξένους πορθητάς κ.λπ. κ.λπ.

Τον Μάιο του 1879 στην εφημερίδα των Παρισίων «Moniteur Universel» ο γνωστός Αβδούλ Φράσερι και ο Μεχμέτ Αλή Βρυώνη, γνωστές προσωπικότητες του αλβανικού εθνικισμού την περίοδο εκείνη, έστειλαν από κοινού επιστολή διαμαρτυρίας για όσα κατά την άποψή τους αρνητικά έγραψε η εφημερίδα «Γαλλική Δημοκρατία».

Πριν παραθέσουμε αυτούσιο το κείμενο της επιστολής αυτής, χρήσιμο είναι να επισημάνουμε ότι οι ως άνω Φράσερι και Βρυώνη παρέστησαν αυτοβούλως ως επίτροποι των Αλβανών στις διαπραγματεύσεις που διεξήχθησαν στην Πρέβεζα, αρχές του 1879, ανάμεσα σε εκπροσώπους των κυβερνήσεων της Ελλάδας και της Τουρκίας, που ως γνωστόν κατέληξαν σε ναυάγιο και βεβαίως αφορούσαν την εφαρμογή του άρθρου 24 και 13 του πρωτοκόλλου της Συνθήκης του Βερολίνου.

Ύστερα από αυτό το γεγονός οι δύο αυτοί Αλβανοί «επίτροποι» ανέλαβαν μια μεγάλη δράση διαφώτισης της ευρωπαϊκής κοινής γνώμης σχετικά με τα «εθνικά δίκαια» των Αλβανών, δημοσιεύοντας παρά πολλά σχετικά άρθρα στις ευρωπαϊκές εφημερίδες, δείγμα των οποίων είναι η σχετική επιστολή στο «Moniteur Universel» που έχει ως εξής:

Κύριε Συντάκτα,

Με έκπληξη διαπιστώσαμε ότι η σπουδαία εφημε-

ρίδα «Γαλλική Δημοκρατία», η οποία ακόμη και στη συνηθισμένη πολεμική της ποτέ δεν παρεξέκλινε από τους κανόνες της κοσμιότητας, κατεχώρησε μερικές περικοπές από το υπόμνημα του Αλβανικού Συνδέσμου, προπηλάκισε δε και κατέστησε καταγέλαστους τους συμπατριώτες μας. Στο άρθρο αυτό δεν δόθηκε καμία απάντηση. Αλλά η «Γαλλική Δημοκρατία» επανήλθε και πάλι επί του προκειμένου και απειράθη να λοιδορήσει τους δύο αποστόλους του Αλβανικού Συνδέσμου. Τέτοια συμπεριφορά δεν προσδοκούσαμε από εφημερίδα που έδειχνε ότι συμπαθεί τους αγώνες των εθνότητων. Η Γαλλία πάντοτε κλαίει για την απώλεια των επαρχιών της. Οι κάτοικοι της Αλσατίας και της Λωραίνης στενάζουν αναλογιζόμενοι ότι στερούνται την εθνότητά τους. Γιατί η γαλλική εφημερίδα βρίσκει καταγέλαστους τους Αλβανούς που αποπειρώνται να αποτρέψουν τον κίνδυνο ενός παρόμοιου δυστυχήματος; Δεν έχουμε αξίωση να μας αναγνωρίσουν ότι είμαστε λόγιοι. Δεν μπορούμε, λοιπόν, να παρακολουθήσουμε τους σοφούς συντάκτες σας στις μυθολογικές και άλλες αναπτύξεις των σκέψεών τους. Την Ιστορία, όμως, της πατρίδας μας τη σπουδάσαμε και τη γνωρίζουμε περισσότερο από κάθε άλλον.

Τους κατοίκους της Ηπείρου αποκαλούν Πελασγούς ο Ηρόδοτος, ο Θουκυδίδης και ο Στράβων, διατυπώνοντας ότι η χώρα αυτή ουδέποτε αποτέλεσε μέρος της Ελλάδος, στην οποία τα πανάρχαια χρόνια κατοικούσαν οι Αιγύπτιοι. Κατά τον Στράβωνα, μάλιστα, η Ελλάδα συνόρευε προς βορράν με την Ακαρνανία και τον Αμβρακικό κόλπο. Αφού, λοιπόν, η αρχαία Γεωγραφία δεν έρχεται συνεπικουρη στους Έλληνες, ρωτάμε τους αντιφρονούντες ποιο μέρος της Ηπείρου είναι ελληνικό. Εκείνος που τυχόν αποδέχεται τα επιχειρήματα

των ελληνικών συλλόγων θα πίστευε ότι στην Ελλάδα δεν ανήκει μόνο η Αλβανία, αλλά και η Μακεδονία, η Θράκη, η Ρουμανία, η Μ. Ασία, η Μ. Ελλάδα και μάλιστα η Μασσαλία.

Η Ήπειρος κατοικείται από 650.000. Πόσοι από αυτούς άραγε είναι Έλληνες και πού κατοικούν; Στην Κορυτσά, στο Μπεράτι, στο Αργυρόκαστρο ή στην Τσαμουριά; Βεβαίως όχι. Γιατί από χωριό σε χωριό αν διέρχεται κανείς συναντά μόνο Αλβανούς Ηπειρώτες και όχι Έλληνες. Μόνο στα Γιάννινα και στην Άρτα και σε μερικά χωριά της Πωγωνιανής από τους 200.000 κατοίκους ομιλούν ελληνικά οι 35.000 και κάνουν χρήση της ελληνικής γύρω στους 60.000. Θα θυσιάζονταν, λοιπόν, οι 650.000 γνησιότατοι Αλβανοί για το λόγο ότι 60.000 από αυτούς ομιλούν ελληνικά;

Αυτό προκειμένου να ικανοποιηθεί η πλεονεξία των ελληνικών συλλόγων και η τεχνητή κίνηση, την οποία εύκολα η Πύλη μπορούσε να σταματήσει από την αρχή, κατά κακή, όμως, μοίρα μας άφησε να αυξηθεί και τα αποτελέσματά της φαίνονται τώρα. Η τωρινή διαγωγή της Ελλάδας μαρτυρεί ότι σκέπτεται να μιμηθεί εκείνη της Ρωσίας. Αλλά αυτή υποστηρίζει τις αξιώσεις της με στρατιωτικές δυνάμεις, τις οποίες ευτυχώς δεν έχει η Ελλάδα. Εάν οι Έλληνες είναι τόσο ισχυροί όσο φαίνονται φιλοτάραχοι, η Ευρώπη ουδέποτε θα απολάμβανε ησυχία.

Η αρχή της ομοιότητας της γλώσσας θα οδηγούσε πολύ μακριά. Πρώτα από όλα θα χορηγούσε σε μας το δικαίωμα να απαιτήσουμε από τους Έλληνες 200.000 Αλβανούς, που κατοικούν στη συνοικία Πλάκα των Αθηνών και στα νησιά Ύδρα και Σπέτσες. Η Ήπειρος ήταν και θα μείνει πάντοτε αλβανική, όπως τη δημιούργησε η φύση και η ιστορία. Μάταια η ελληνική κυβέρνηση δαπανά μεγάλα

ποσά για τους συλλόγους, για τα οποία θα μπορούσε να κάνει φρονιμότερη χρήση, προσπαθεί δε να παρατείνει την αναταραχή, με την οποία κανέναν Ευρωπαίο δεν μπορεί να παραπλανήσει.

Εάν επιμείνει η Ελλάδα στην ακόρεστη πλεονεξία της, που αντιβαίνει τους κανόνες της δικαιοσύνης και τους δίκαιους εθνικούς πόθους μας, οι Αλβανοί έχουνε αδιαπραγμάτευτη θέληση να υπερασπίσουν την πατρίδα τους μέχρι εσχάτων. Έδωσαν όρκο να μην παραχωρήσουν σπιθαμή γης και να πεθάνουν για αυτήν, εάν αυτό χρειαστεί. Εδώ εξαγγέλλουμε τα αληθινά φρονήματα όλων των συμπολιτών μας. Η Ευρώπη δεν πρέπει να αναλάβει τις ευθύνες ολέθριων αγώνων, τους οποίους θα προκαλούσε σε εμάς η προς την Ελλάδα απαίσια προσάρτηση.

Ελπίζουμε, κύριε συντάκτα, ότι θα καταχωρήσετε την απάντησή μας, γεγονός για το οποίο σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων.

Αβδούλ Φράσερι
Μεχμέτ Αλή Βρυώνη»

Βεβαίως για την πλαστογράφηση των εθνολογικών δεδομένων της Ηπείρου και κυρίως για την ωμή διαστρέβλωση των γραπτών κειμένων του Στράβωνα, του Θουκυδίδη και του Ηρόδοτου σχετικά με τη γεωγραφική διάσταση της Ηπείρου και την ελληνικότητα των Ηπειρωτών, την οποία στο πλαίσιο της συσκότισης της ευρωπαϊκής κοινής γνώμης επιχείρησαν οι δύο αυτοί θιασώτες του αλβανικού εθνικισμού, θα γίνει εκτενής αναφορά στο δεύτερο μέρος του βιβλίου. Επισημαίνεται όμως εδώ με την ευκαιρία η ομοιότητα της μεθοδολογίας που ακολουθείται σήμερα για την παραχάραξη της ελληνικής ιστορίας και του ελληνικού χώρου, καθ' όλο το μήκος των σημερινών βόρειων συνόρων μας.

Συνοπτικά η τετράδα αυτή των ανταποκριτών, όπως προκύπτει από τα δημοσιεύματά τους, ισχυρίστηκαν ότι

1. Μόνο σε μερικά μεσόγεια μέρη της ελληνικής μεθορίου λίγοι γεωργοί (ζευγίτες) μιλούν την ελληνικήν, στην Άρτα και στα Γρεβενά, στα Τζουμέρκα, Ρατοβίτσι και τους Καλαρρίτες και αυτοί είναι μετανάστες.
2. Η Αλβανία εκτείνεται από τα όρη της Δαλματίας, Βοσνίας, Σερβίας, Περλεπέ, Βιτωλίων και Καστοριάς μέχρι τον Αμβρακικό κόλπο και την Πίνδο. Η Ήπειρος είναι η «νότιος εσχατιά» της Αλβανίας, στην οποία κατοικούν Τόσκηδες.
3. Οι Αλβανοί είναι αυτόχρημα Πελασγοί, απόγονοι των Ιλλυριών, και από τη γλώσσα τους «εφύτρωσαν οι δύο κάλλιστες των γλωσσών», η ελληνική και η λατινική.
4. Ο Πύρρος, ο Μέγας Αλέξανδρος, Ο Φίλιππος και η σύζυγος αυτού, ο Μπότσαρης, ο Τζαβέλλας, ο Καραϊσκάκης και τόσοι άλλοι ήσαν Αλβανοί το γένος. Ο δε Αλή Πασάς «τρία όλα έτη εμόχθησεν διά το ρωμαϊκον».

Οι ανιστόρητοι αυτοί ισχυρισμοί των τεσσάρων θιασωτών του αλβανικού εθνικισμού, εις βάρος της Ελλάδος και ειδικότερα σ' ό,τι αφορά την εθνολογική συγκρότηση της Ηπείρου, καταγράφονται στην εφημερίδα «Κλειώ», τον Ιούνιο του 1878, και στην πραγματεία του Δ. Χασιώτη «Αι εν Ηπείρω ξενικάί ραδιουργίαι».

Εκείνο όμως που έχει ιδιαίτερη σημασία να επισημανθεί είναι το γεγονός ότι οι παραπάνω απόψεις των Αλβανών εθνικιστών «λειτουργούν» για περισσότερο από έναν αιώνα, από την εποχή εκείνη μέχρι και τις μέρες μας.

Αυτό είχε συνέπεια να οικοδομηθεί μια ολόκληρη εθνική ιδεολογία με χαρακτηριστικό της τη μακροπολιτική της δυναμική, της οποίας ο απόηχος φθάνει μέχρι σήμερα και αποτελεί το σημείο στο οποίο εδράζονται οι σημερινές ανομολόγητες αλβανικές διεκδικήσεις.

Κρίνω ότι είναι χρήσιμο να αναφερθώ εδώ διεξοδικά σε μια σημαντική χρονική περίοδο μέσα στην οποία

αναγεννήθηκε ο αλβανικός εθνικισμός με σημαντικότερες συνέπειες σε ό,τι αφορά την εθνική μας ολοκλήρωση στο βορειοδυτικό χώρο. Βεβαίως η γνώση των ιστορικών συνθηκών που διαμόρφωσαν την αλβανική αναγέννηση δεν έχει καθόλου την έννοια μιας απλής στατικής μελέτης σε επιστημονικό επίπεδο και μόνο, αλλά, αντίθετα, την έννοια της δυναμικής αντιμετώπισης και θεώρησης των ελληνοαλβανικών σχέσεων σήμερα.

Οι συνθήκες που διαμόρφωσαν την αλβανική αναγέννηση κατά την περίοδο 1850-1913, καθώς και οι εξελίξεις που έλαβαν χώρα και οδήγησαν στη δημιουργία του ανεξάρτητου αλβανικού κράτους (1912-1913) είναι πολλαπλά χρήσιμο να κατανοηθούν εκτός των άλλων και για να λειτουργήσουν μέσα στο πλαίσιο της εθνικής μας αυτογνωσίας για τις χαμένες ευκαιρίες του ελληνισμού καθ' όλη την κρίσιμη εκείνη περίοδο.

Πώς και γιατί δηλαδή μια ολόκληρη περιοχή (η σημερινή Αλβανία), όπου κυριαρχούσε σχεδόν αποκλειστικά ο ελληνικός πολιτισμός, χάθηκε από τις αδεξιότητες της εξωτερικής πολιτικής, την έλλειψη ιστορικού σχεδίου για τη διατήρηση του ελληνισμού όχι μόνο στις περιοχές της σημερινής Αλβανίας, αλλά ακόμη και στην ευρύτερη περιοχή των νότιων Βαλκανίων καθώς επίσης και από την παρατεινόμενη, δυστυχώς ακόμη και στις μέρες μας, απουσία εθνικής στρατηγικής και σταθερών εθνικών προσανατολισμών.